

bütün gök cisimleri hareket ettiği halde hiçbiri birbirine çarpmamakta, Allah'ın evrene koyduğu fiziksel yasalar gereği bir saat gibi hiç aksamadan işlemektedir. Bu düzenli işleyiş sayesinde insanoğlu hiçbir zaman; "Acaba Güneş yarın doğacak mı? Dünya Güneşin çekim alanından çıkıp da bir yıldızla çarparsa ne oluruz!" Gibi endişeler taşımaz.

Fiziksel Yasalarla İlgili Bazı Ayetler:

"Onlara bir delil de gecedir ki biz ondan gündüzü sıyırıp çekeriz de birden karanlığa gömülürler. Güneş de (bir delildir onlara) akar gider yörüngesinde. İşte bu çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın yaratmasıdır..."

(Yasin suresi, 37, 40. ayetler)

"Güneş ve Ay belirli bir hesaba göre hareket etmektedir."

(Rahman suresi, 5. ayet)

"Geceyi ve gündüzü, güneşi ve ayı yaratan odur. Her biri bir yörüngede hareket etmektedir."

(Enbiya suresi, 33. ayet)

İnsanların tonlarca ağırlıktaki gemilerde suda batmadan seyahat edebilmesi Allah'ın suya verdiği kaldırma kuvveti sayesinde.

"Onun varlığının delillerinden biri de denizde dağlar gibi yüzen gemilerdir."

(Şûrâ suresi, 32. ayet)

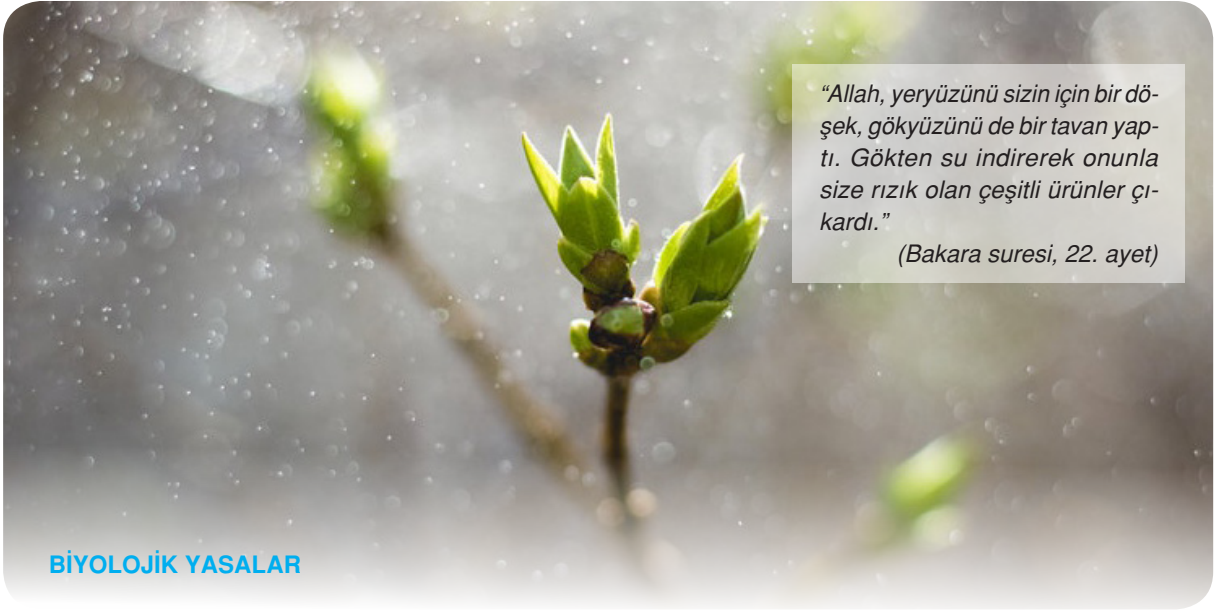
Dünya'mızı çepeçevre saran atmosfer tabakası, bizim hayatımızın devamı için son derece hayati öneme sahiptir. Atmosfer dünyamıza gelen irili ufaklı pek çok göktaşını eriterek yok eder, Güneş'in zararlı ışınlarından canlıları korur. Dünya, uzayın ortalama eksi 270 derecelik dondurucu soğuktan yine atmosfer sayesinde korunur. Atmosferin Dünyamızı koruyucu bu özelliği bir Kur'an ayetinde şöyle belirtilmiştir:

Gökyüzünü korunmuş bir tavan yaptık; onlar ise bunun ayetlerinden yüz çevirmektedirler.

(Enbiya Suresi, 32. ayet)

Yine yağmur, kar, rüzgar gibi doğa olaylarının oluşması da Allah'ın evrene koymuş olduğu fiziksel yasa örnekleridir.

“Allah, yeryüzünü sizin için bir döşek, gökyüzünü de bir tavan yaptı. Gökten su indirerek onunla size rızık olan çeşitli ürünler çıkardı.”

(Bakara suresi, 22. ayet)

BIYOLOJİK YASALAR

Biyolojik yasalar, canlıların yapısı, beslenmesi, doğumu, ölümü, korunması, gelişmesi, üremesi vb. ile ilgili yasalardır. Bu yasalar da fiziksel yasalar gibi evrenselidir.

Bazı Biyolojik Yasalar

İnsanın yaşaması için solunum, sindirim ve dolaşım gibi sistemlere sahip olması gerekir.

Bitkilerin büyüüp gelişmesi için suya ve güneşe ihtiyacı vardır.

Etle beslenen hayvanların çene yapıları, otla beslenenlerdekinden farklıdır.

Yılan, kaplumbağa gibi hayvanlar hava ısınıcaya kadar kış uykusuna yatar.

HATIRLAYALIM

Yüce Allah, canlıların yaratılışını ve yaşamlarını biyolojik yasalara bağlı kılmıştır.

Bir insanın dünyaya sağlıklı gelmesi için anne karnında ortalama 9 ay kalması Allah'ın insanlar için belirlediği bir kaderdir. İnsanın doğum ve gelişim safhaları biyolojik yasalar doğrultusunda meydana gelmektedir.

“(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik...”

(Mürselât suresi, 20, 23. ayetler)

“...Sizi dilediğimiz belli bir süreye kadar ana rahminde durdururuz. Sonra da sizi bir bebek olarak dünyaya çıkarırız. Sonra güç kuvvet kazanıncaya kadar sizi büyütürüz...”

(Hac suresi, 5. ayet)

Rüzgârların ve bazı böceklerin bitkilerde üremeyi sağlayan tozları taşıyarak aşlamayı sağlaması da biyolojik yasa örneklerindedir.

“Biz rüzgarları aşılayıcı olarak gönderdik ve gökten su indirdik...”

(Hicr suresi, 22. ayet)

“Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik.”

(Şuarâ suresi, 7. ayet)

“Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift yaratan O’dur...”

(Ra’d suresi, 3. ayet)

Hayvanların vücut yapıları yaşadığı ortama tam uyumlu bir şekilde yaratılmıştır. Örneğin; balıkların suda solunum yapmaları için solungaçları vardır.

“İçinde taze et (balık) yemeniz ve takacağınız bir süs (eşyası) çıkarmanız için denizi emrini veren O’dur...”

(Nahl suresi, 14. Ayet)

Biyolojik Yasalarla İlgili Bazı Örnekler:

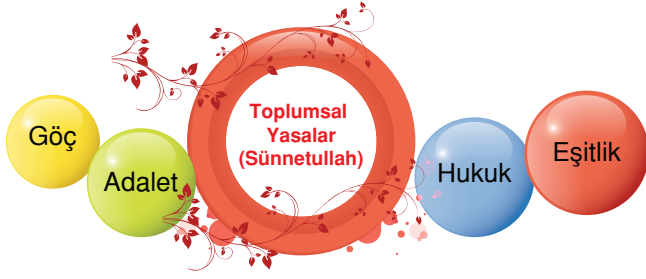
- Develerin yaşadığı çöl şartlarına uygun olarak günlerce susuzluğa dayanıklı özellikte yaratılması
- Etle beslenen hayvanların beslenmelerine uygun olarak ağız ve diş yapılarının otla beslenen hayvanlara göre farklı olması
- Bukalemunun bulunduğu ortamın rengini alarak düşmanlarından korunması
- Kutup ayılarının ve penguenlerin yaşadığı soğuk ortamlara uygun bir vücut yapısına sahip olarak yaratılması
- Hayvanların bir kısmının yumurtlama ile bir kısmının da doğum yoluyla çoğalması

-Allah'ın bazı büyük ve küçükbaş hayvanları insanların ihtiyacı için yaratması, bunlar da hep biyolojik yasalara örnek gösterilebilir.

“Allah büyük ve küçükbaş evcil hayvanları da yarattı. Bunlarda sizi soğuktan koruyan (deri, yün, gibi) maddeler ve birçok faydalar vardır. Hem onların etlerini ve ürünlerini de yersiniz.”

(Nahl suresi, 5. Ayet)

TOPLUMSAL YASALAR

Toplumsal olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkisini gösteren yasalardır. Toplumsal yasalar ayrıca insanlar arasındaki ilişkileri ele alır. Toplumsal yasaları bilmek ve bu yasalar doğrultusunda hareket etmek, insanların birbiriyle uyum içerisinde yaşamalarını sağlar. Bu da huzur ve güven ortamını beraberinde getirir.

Toplumsal yasalara bazı örnekler:

Eğitimsiz toplumlarda suç oranının daha yüksek olması beklenir. Çünkü insanları eğitmeden hiçbir toplumsal, ekonomik ve siyasi gelişmeyi uzun süreli gerçekleştirmek mümkün değildir.

Kuraklık ve savaşlar sonucu insanlar açlık ya da susuzluk tehlikesiyle karşı karşıya kalabilirler. Bu durumda açlık ve susuzluklarını giderebilecekleri yerlere göç ederler.

HATIRLAYALIM

Toplumsal yasalar Kur'an-ı Kerim'de "sünnetullah" kavramıyla dile getirilir.

Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda yoksulluk azalır. Örneğin toplumda zenginler zekâtını verdikçe zengin ile fakir arasındaki ekonomik dengesizliğin azalır.

İnsanlar arasında adaletin ve eşitliğin olmadığı toplumlarda huzursuzluk ve kargaşa çok fazla olur. Ahlaksızlığın arttığı toplumlarda da suç ve suçluların sayısı artar.

Toplumsal Yasalarla İlgili Bazı Ayetler:

“Her toplumun (belirli) bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler ve ne de bir an öne alabilirler.”

(A'raf suresi, 34. ayet)

Kur'an-ı Kerim'de Allah'a itaat etmeyen, peygamberlerini yalanlayan helak olduğu bildirilir.

“Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?...”

(Fatır suresi, 44. ayet)

“Sizden önce, Allah'ın koymuş olduğu hayat kanunlarına uygun olarak nice olaylar, ümmetler geçti... İsterseniz dünyayı gezip dolaşın da dini yalan sayanların akıbetlerini görün!”

(Al-i İmrân suresi, 137. Ayet)

ÇIKMIŞ
SORULAR

Örnek 1

Mehmet: Isıtılan metaller genişir.

Ayşe: Su, deniz seviyesinde ve belli basınç altında 100 C'de kaynar.

Sena: Gelir dağılımının adil olduğu toplumlar da yoksulluk azalır.

Ahmet: Güneş, sahip olduğu çekim kuvvetiyle güneş sistemindeki gezegenleri yörüngelerinde tutar.

Evrendeki yasalarla ilgili hangi öğrencinin verdiği örnek konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Mehmet
B) Sena
C) Ayşe
D) Ahmet

TEOG I. DÖNEM 2014

Çözüm

Mehmet, Ayşe ve Ahmet'in ifadeleri fiziksel yasalara örnektir. Sena'nın verdiği örnek ise toplumsal yasalara örnektir. Buna göre doğru cevabımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

- I. Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda huzur olur.
- II. Hırsızlığın olduğu yerde insanlar birbirine güvenmez.
- III. Adaletin olmadığı toplumlarda karmaşa başlar.
- IV. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesiyle gece ve gündüz oluşur.

Evrendeki yasalarla ilgili numaralanmış örneklerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

TEOG I. DÖNEM 2015

Çözüm

I, II ve III. öncüllerdeki örnekler toplumsal yasalara örnek teşkil ederken IV. Öncüldeki örnek; fiziksel yasalara örnek teşkil eder. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

..... yasaları bilmek, insanların çevresindeki kişilerle uyum içerisinde yaşamalarını sağlar. İnsanların birbirlerinin hak ve hukuklarına önem göstermelerini ve zarar verici davranışlardan kaçınmalarını gerektirir.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fiziksel
B) Biyolojik
C) Toplumsal
D) Kimyasal

TEOG I. DÖNEM 2015

Çözüm

İnsanların birbirlerinin hak ve hukuku, bunun gibi toplumsal ilişkiler toplumsal yasa örnekleridir. Buna göre doğru cevabımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 4

Aşağıdakilerden hangisi fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasaların ortak özelliğidir?

- A) Madde ve enerjinin yapısı ve değişimi ile ilgili olmaları
B) Toplumsal olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini göstermeleri
C) Bütün insanlığı ilgilendiren yasalar olmaları
D) Canlılara ait özellikler ile ilgili olmaları

TEOG I. DÖNEM 2015

Çözüm

A seçeneği fiziksel yasalarla ilgilidir, B seçeneği toplumsal yasalarla ilgilidir, D seçeneği biyolojik yasalarla ilgilidir. C seçeneğinde verilen ise; fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasaların ortak özelliklerindedir.

1. Aşağıdaki yazılı sorularını cevaplayınız.

a) Fiziksel yasalara örnekler veriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Biyolojik yasalara örnekler veriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki bilgilerin ilgili olduğu alanı ✓ sembolü ile işaretleyiniz.

	Biyolojik Yasalar	Fiziksel Yasalar
a) Bitkilerin büyümesi.		
b) İnsanın dolaşım sistemine sahip olması		
c) Suyun kaldırma kuvveti.		
d) Isıtılan metalin genişmesi.		

3. Tabloda verilen ayetleri uygun olan evrensel yasaya göre işaretleyiniz.

Ayetler	Biyolojik Yasalar	Fiziksel Yasalar	Toplumsal Yasalar
"Onun varlığının delillerinden biri de denizde dağlar gibi yüzen gemilerdir." (Şûrâ suresi, 32. ayet)			
"Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..." (Fatır suresi, 44. ayet)			
"Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift yaratan O'dur..." (Ra'd suresi, 3. Ayet)			
"...Sizi dilediğimiz belli bir süreye kadar ana rahminde durdururuz. Sonra da sizi bir bebek olarak dünyaya çıkarırız. Sonra güç kuvvet kazanıncaya kadar sizi büyütürüz..." (Hac suresi, 5. ayet)			
"Geceyi ve gündüzü, güneşi ve ayı yaratan odur. Her biri bir yörüngede hareket etmektedir." (Enbiya suresi, 33. ayet)			
"(Öyle) Bir fitneden sakının ki aranızda yalnız haksızlık edenlere erişmekle kalmaz..." (Enfâl suresi, 25. ayet)			
"Gökten bir ölçüye göre suyu indiren odur. Biz onunla (kupkuru), ölü bir memlekete hayat veririz..." (Zuhruf suresi, 11. ayet)			
"Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik." (Şuarâ suresi, 7. ayet)			

1. Biyolojik yasalar, canlıların yapısı, beslenmesi, doğumu, ölümü, korunması, gelişmesi, üremesi vb. ile ilgili yasalardır.

Buna göre aşağıda verilen evrensel yasa örneklerinden hangisi biyolojik yasalara ait bir örnek değildir?

- A) Bitkilerin karbondioksiti kullanarak havaya temiz oksijen sağlamaları
B) İnsan vücudundaki milyarlarca hücrenin birbiriyle uyumlu olarak çalışması
C) Allah'a ibadet etmeyen, peygamberlerini yalanlayan toplumların Allah tarafından cezalandırılması
D) Doğadaki canlılarda kusursuz bir simetrinin ve benzersiz bir renk çeşitliliğinin görülmesi

2. Canan, bazı yasalar ve bu yasalarla ilgili örnekleri aşağıdaki gibi yazıp bunlar arasında eşleştirme yapmak istiyor.

Fiziksel yasalar	1	a	Canlıların üremesi
Biyolojik yasalar	2	b	Madde ve enerjinin oluşumu
Toplumsal yasalar	3	c	Kuraklık sonucu açlık ve susuzluk yaşayan insanların göç etmesi

Buna göre, yukarıdaki kavram ve örnekler doğru eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi elde edilir?

- A) 1 - b, 2 - a, 3 - c
B) 1 - a, 2 - c, 3 - b
C) 1 - c, 2 - b, 3 - a
D) 1 - c, 2 - a, 3 - b

3. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni Onur Bey 8. sınıf öğrencilerinden biyolojik yasalara örnek ayetler söylemelerini istemiştir. Buna göre öğrenciler şu cevapları vermiştir:

Mete: "O, insanı alaktan (embriyo-dan) yarattı."
(Alak suresi, 2. ayet)

Meltem: "Allah her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karın üstünde sürünür, kimi de iki ayağı üstünde yürür. Allah dilediğini yaratır."
(Nur suresi, 45. ayet)

Ramazan: "Güneş ve Ay belirli bir hesaba göre hareket etmektedir."
(Rahman suresi, 5. ayet)

Emre: "(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik..."
(Mürselât suresi, 20, 23. ayetler)

Buna göre hangi öğrenci öğretmenin sorusuna yanlış örnek vermiştir?

- A) Mete
B) Meltem
C) Ramazan
D) Emre

- 4.

Ölçü

Hesap

Kudret

Düzen

Hangi renk kutucuktaki verilen, kader kavramıyla doğrudan ilgili değildir?

- A) Yeşil
B) Pembe
C) Sarı
D) Mavi

ÜNİTE 1 – İNSAN İRADESİ VE KADER

İNSAN İRADESİ VE KADER

Atomlardan gezegenlere kadar tüm varlıklar Yüce Allah'ın yarattığı kanunlara ve kendileri için hazırlanan programa göre hareket eder. Ancak insan akıl ve irade sahibi olmasıyla diğer varlıklardan farklı olarak yaratılmıştır. İnsan, akıl ve özgür iradesiyle düşünmek ve düşündükleri üzerinde tercih yapıp karar vermek konusunda özgürdür. İnsan bu özgür iradesi ve akli sayesinde tercihlerde iyi, kötü, doğru, yanlış arasında tercihlerde bulunabilir. Özgür iradesiyle böyle tercihlerde bulunabilen insan bundan dolayı yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

HATIRLAYALIM

Akıl insanın düşünebilme yeteneğidir. Bu sayede insan; iyiyi doğrudan kötüyü yanlıştan ayırt edebilir. İnsanın iradesi ise; bir şeyi yapıp yapmamaya karar verebilme yeteneğidir. İnsan aklıyla faydalı ile zararlıyı ayırt eder, iradesiyle tercihlerde bulunup dilediğini seçebilir.

“O’na iki yolu (iyi ve kötüyü) gösterdik...”

(Beled suresi, 10. ayet)

“Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.”

(İnsân suresi, 3. ayet)

Allah, insanlara ilahi kitaplar ve bu kitapların açıklayıcısı olarak peygamberler göndermiştir. Bunlarla nelerin iyi nelerin kötü olduğunu açıklayarak doğru tercih yapabilmeleri için insanlara yardımcı olmuştur. Yüce Allah'ın emirlerini dinleyip iyi olana yönelenler karşılığında sevap ve cenneti kazanacak, kötü şeyleri yapan ve Yüce Allah'ın emirlerini dinlemeyenler günah ve cehennemi hak etmiş olacaktır. İşte insan iyiyi de kötüyü de Allah'ın zorlamasıyla değil, kendi iradesiyle kendisi seçtiği için bu seçiminden sorumludur. Bir ayette Yüce Allah şöyle buyurur: “Kim doğru yolu seçerse, kendisi için seçmiş olur; kim de doğru yoldan saparsa, kendi zararına sapmış olur. Hiçbir kimse başkasının günah yükünü yüklenmez.”

(İsrâ suresi, 15. ayet)

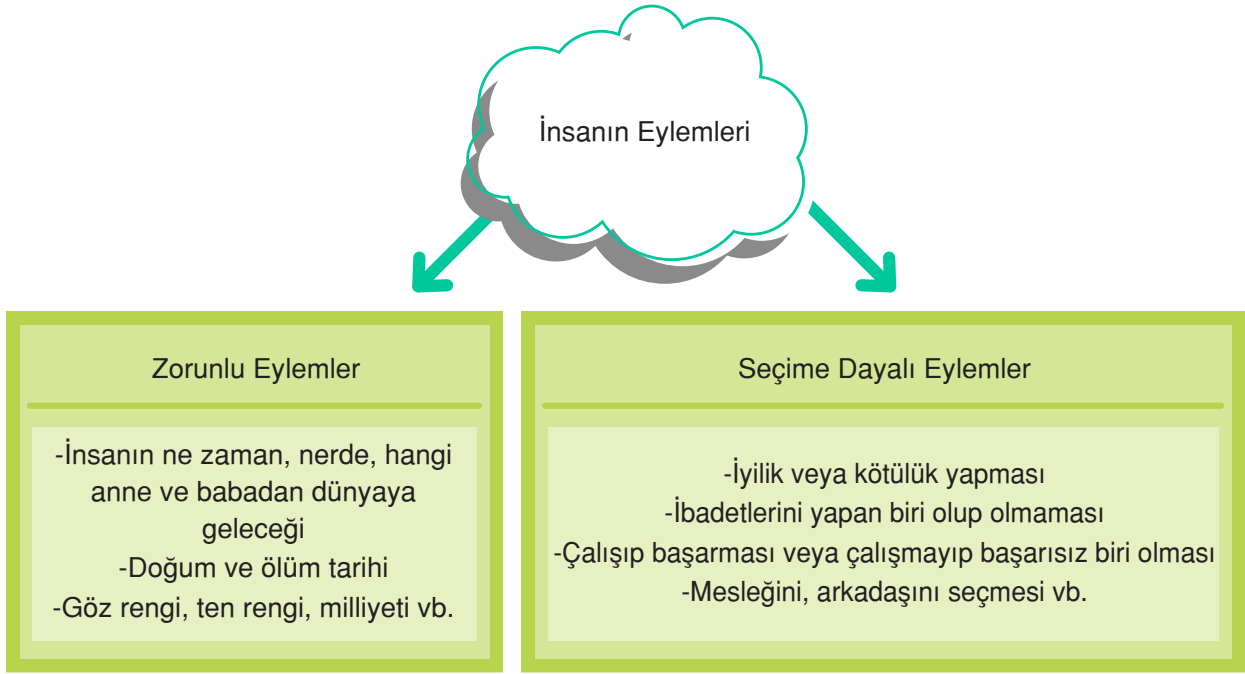
HATIRLAYALIM

Sorumluluk; kişinin özgür iradesiyle yaptığı davranışların sonucunu üstlenmesi demektir.

İslam dini, söz ve davranışlardan sorumlu tutulmayı akla ve özgür iradeye bağlı kılmıştır. Akıl ve irade sahibi olmayan insanlardan başka diğer tüm canlılar, yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulmamışlardır. Dinimiz, insanın gücünü aşan konuları, sorumluluk alanı dışında tutar. Bu durum Kur'an'da şöyle ifade edilmiştir: *“Allah, hiç kimseye gücünün üstünde bir şey yüklemez. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararındır...”*

(Bakara suresi, 286. ayet.)

İnsanın eylemleri, zorunlu eylemler ve seçime dayalı eylemler olmak üzere iki kısma ayrılır.

NOT

İnsan seçime dayalı davranışlarında sorumlu olduğu için neleri tercih edeceğine iyi karar vermeli, her yaptığı'nın ahirette hesabı olduğunu düşünerek iradesini iyi yönde kullanmaya çalışmalıdır.

İnsanın özgürlüğü; zorlama ve baskı olmadan kendi iradesiyle karar vermesidir. Ancak akli ve iradesi yerinde olanlar söz ve davranışlarından sorumlu tutulur. Bu nedenle akıl sağlığı yerinde olmayan insanlar, bitki ve hayvanlar yaptıkları fiillerden dinen sorumlu değildir. Dünyada Yüce Allah insanı iyilikle de kötülükle de imtihan etmektedir. İnsana düşen Yüce Allah'ın emir ve yasaklarına riayet edip iyi ve güzel olana yönelmek, kötü ve çirkin olan şeylerden uzak durmaktır. Sonucu takdir edecek olan Allah'tır. İnsan elde ettiği başarılarından dolayı Allah'a şükretmeli, karşılaştığı zorluk ve sıkıntılara karşı da Yüce Allah'a tevekkül edip sabretmelidir.

HATIRLAYALIM

Cüzi irade; insanın kendi seçimlerine ait olan sınırlı iradesidir. Külli irade ise; Yüce Allah'ın sınırsız olan iradesine denir.

NOT

Yüce Allah ezeli ilmiyle geçmiş, geleceği, şimdiki zamanı aynı anda bilir. Yalnız insan bir şeyi Allah biliyor diye yapmaz. Yüce Allah insanın ne yapacağını, iradesini hangi yönde kullanacağını bildiği için kaderine yazmıştır. Tercih yapıp, fiili işleyen de insan olduğu için yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

Yüce Allah herkesin iman edip Müslüman olmasını istemekle birlikte, din seçiminde de insanı kendi özgür iradesine bırakmıştır. *“Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır...”*

(Bakara suresi, 256. Ayet).

İnsan iradesini kullandığı ve kendi sorumluluğunda olduğu durumlarda “kaderim böyleymiş, çekeceğim varmış” gibi sözler söyleyerek sorumluluktan kaçmaya çalışmamalı söz ve davranışlarında sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir. İnsan akıl ve iradesini Yüce Allah'ın istediği şekilde doğru ve güzel olanı tercih etme yönünde kullanırsa kısa olan dünya hayatında sonsuz cenneti kazanabilir.

ÇIKMIŞ
SORULAR

Örnek 1

"Allah, her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde sorumlu kılar. Herkesin kazandığı hayır kendine, yapacağı şer (kötülük) de kendinedir..."

(Bakara suresi, 286. ayet)

Bu ayetten aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnsan sınırsız bir irade sahibidir.
- B) İnsan yaptıklarının karşılığını görecektir.
- C) İnsan davranışlarında özgür bırakılmıştır.
- D) İnsan gücü ölçüsünde sorumlu tutulmuştur.

TEOG 2015

Çözüm

Verilen ayetten insan sınırsız bir irade sahibidir ifadesi çıkarılamaz. Zaten bu ifade doğru bir ifade değildir. İnsan davranışlarında özgür bırakılmasına rağmen, insana sınırsız bir irade verilmemiştir. Buna göre doğru cevabımız A seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

"Başınıza gelen herhangi bir sıkıntı kendi ellerinizle işlediklerinizden dolayıdır..."

(Şûrâ suresi, 30. ayet)

Bu ayetten insanın hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır?

- A) Sorumluluğuna
- B) Sabırlılığına
- C) Çalışkanlığına
- D) Kararlılığına

TEOG 2014

Çözüm

İnsana verilen serbest iradesi sayesinde insan yaptığı seçimlerden sorumlu tutulmuştur. Bu ayette de başınıza gelen bir olumsuzluk kendi yaptıklarınızdan diyerek insanın sorumluluğuna vurgu yapılmıştır. Buna göre doğru yanıtımız A seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

Hırsızlık yapan bir kişiye neden hırsızlık yaptığı sorulduğunda: "Ben kader mahkûmuyum, kaderim böyle yazılmış ki bu işi yaptım, elimden bir şey gelmez." demiştir.

Parçada sözü edilen kişi için, aşağıdakilerden hangisi daha çok söylenebilir?

- A) Yaptıklarından hoşnut olmadığı
- B) Sorumluluğu kendinde aramaktan kaçındığı
- C) Davranışlarına yön veren etkilerin farkında olduğu
- D) Değişmek için içinde bulunduğu durumu anladığı

SBS 2013

Çözüm

Soruda kişi kendi iradesiyle yaptığı bir işin cezasından kurtulmak için suçu kadere yüklemeye çalışmaktadır. Yani sorumluluğu kendinde aramaktan kaçınmaktadır. Buna göre doğru yanıtımız B seçeneğidir.

Örnek 4

İnsan, söz ve davranışlarında sorumluluk bilinciyle davranmalı, her zaman iyi ve doğru olanı tercih etmelidir. İstemediği sonuç karşısında da "Kaderim böyleymiş." diyerek sorumluluktan kaçmamalıdır.

Bu metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hayatın Amacı
- B) Özgürlüğün Serüveni
- C) Akıl ve Düşüncenin Gücü
- D) Özgür İrade ve Sorumluluk

TEOG 2014

Çözüm

Soru metninde insanın serbest iradesi ve sorumluluğundan bahsedilmektedir. Buna göre metnin başlığı D seçeneğindeki ifade olmalıdır.

Örnek 5

Öğretmenin sorduğu bir soru üzerine Ezgi şu cevapları vermiştir:

- Bilgisizlik
- Tembellik
- Sorumsuzluk

Buna göre, öğretmen Ezgi'ye aşağıdaki sorulardan hangisini sormuş olabilir?

- A) Kader inancının insana faydaları nelerdir?
B) Kader ile kaza inançları arasındaki farklar nelerdir?
C) Kader inancının hayatımızda nasıl bir etkiyi vardır?
D) Kader inancı ile ilgili yanlış anlayışların sebepleri nelerdir?

TEOG 2014

Çözüm

Kader inancı ile ilgili yanlış anlayışların en önemli sebepleri; sorumsuzluk, tembellik, bilgisizlik ve yanlış inanışlardır. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 6

- "Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik, ister şükredici olsun ister nankör."
(İnsan suresi, 3. ayet)
- "Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur..."
(İsra suresi, 15. ayet)

Bu ayetlerde vurgulanmak istenen ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadere teslimiyetin önemi
B) İnsanın mükemmel yaratıldığı
C) İnsanın tercihlerinde özgür olduğu
D) Rızkın çalışarak elde edilebileceği

TEOG 2014

Çözüm

Ayette kim doğru yolu seçerse denilerek demek ki, seçim yapma insana bırakıldığı anlaşılacaktır. Bu ayetlerde vurgulanmak istenen insanın tercihlerinde özgür olduğudur. Buna göre doğru cevap C seçeneğidir.

Örnek 7

"İnsan, aklını ve iradesini iyi kullanmalı, sonuçlarını düşünerek hareket etmelidir. O, bilgisizlik, ihmal ve vurdumduymazlık (duyarsızlık) sonucunda ortaya çıkan olumsuzluklara kader diyerek sorumluluktan kaçınmaz."

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgi ile çelişir?

- A) İnsan, iyi ile kötüyü ayırt edebilecek bir akla sahiptir.
B) İnsanın davranışlarından sorumlu tutulması, irade sahibi olmasından dolayıdır.
C) İnsan, davranışlarını kendi bilgisi ile belirler.
D) İnsanın kötü yolu benimsemesi alın yazısının böyle yazılmış olmasındandır.

OKS 2008

Çözüm

İnsanın kötü yolu seçmesi ve o yolda yoluna devam etmesi tamamen kendi seçimiyle ilgili bir durumdur. Buna göre D seçeneğindeki "insanın kötü yolu benimsemesi alın yazısının böyle yazılmış olmasındandır." ifadesi soru metnindeki bilgiyle çelişmektedir. Cevap D seçeneğidir.

Örnek 8

Zehra Öğretmen; Hatay'da doğan, öğretmenlik
I
mesleğini severek yapan, orta boylu ve esmer,
II III
üç yaşında mavi gözlü bir kız çocuğuna sahip
IV

çok sevdiğimiz bir öğretmenimizdir.

Bu cümlede altı çizili bölümlerden hangisi, Zehra Öğretmen'in iradesine örnek gösterilebilir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

TEOG 2015

Çözüm

Zehra Öğretmen'in Hatay'da doğması, orta boylu ve esmer olması, mavi gözlü bir kız çocuğuna sahip olması kendi iradesiyle seçtiği durumlar değildir. Fakat öğretmenlik mesleğini seçmesi ve bunu severek yapması Zehra Öğretmen'in iradesine örnektir. Buna göre cevabımız B seçeneği olmalıdır.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) İnsan, bitki ve hayvanlardan farklı olarak niçin Allah katında yaptıklarından sorumludur?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) İnsan seçime dayalı (iradi) bu yüzden sorumlu olduğu ve zorunlu (iradi olmayan) bu yüzden sorumlu olmadığı durumlara üçer tane örnek veriniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

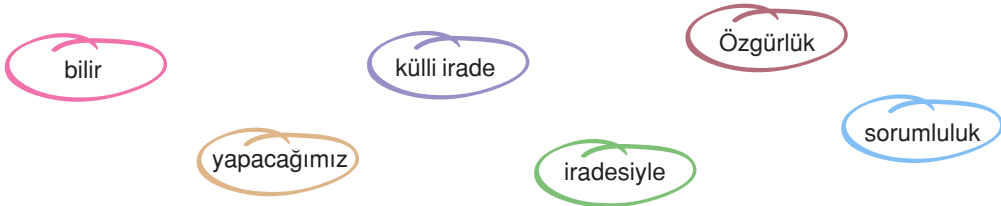
.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" işareti koyunuz.

	D	Y
İnsan akıl ve irade sahibi olduğundan yaptığı davranışlardan sorumlu tutulmuştur.	☐	☐
İnsan sınırsız bir özgürlüğe sahiptir	☐	☐
Allah insanlara peygamberler göndererek neyin iyi neyin kötü olduğunu öğretmiştir.	☐	☐
İnsanın sınırlı olan iradesine cüz-i irade denilmektedir.	☐	☐
Evrendeki bütün canlılar yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulmuşlardır.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

a) Allah kuluna gücünün yetmediği bir yüklemes.

b) İnsan iyiliği de kötülüğü de kendi seçer

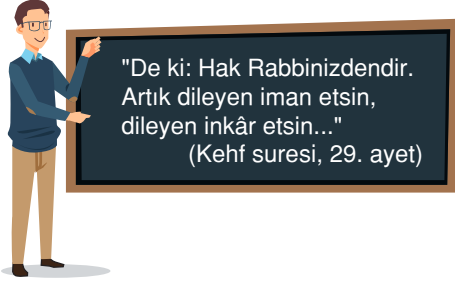
c) Yüce Allah'ın sınırsız olan iradesine denir.

d) Allah insanın gelecekte ne yapacağını ama yapan eden insan olduğu için yaptıklarından sorumludur.

e)kişinin herhangi bir zorlama ve baskı altında olmadan, serbest bir şekilde, kendi isteği ve düşüncesiyle karar verebilmesi demektir.

f) Biz yapacağımız işleri Allah bildiği için yapmayız, Biz için Allah bilir.

1.

Öğretmen Ömer Bey'in öğrencilere yönelttiği "Arkadaşlar! Tahtaya yazdığım ayetin konusu nedir?" sorusunun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıl
B) Özgür irade
C) Sünnetullah
D) Başarı

2.

Numaralandırılarak verilenlerden hangisini kendi irademiz doğrultusunda değiştirebiliriz?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

3.

- ★ İnsanın düşünebilme yeteneğidir.
- İnsanın sınırlı olan iradesine denir.
- İnsanın bir şeyi yapıp yapmamaya karar verebilme yeteneğidir.

Yukarıda sembollerle verilen tanımların ilişkili olduğu kavram aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	★	●	■
A)	Akıl	Külli irade	İrade
B)	Sünnetullah	İrade	Akıl
C)	İrade	Akıl	Sorumluluk
D)	Akıl	Cüz-i irade	İrade

4.

- I. İnsan iradesiyle karar verip yaptıklarından sorumlu mudur?
 - II. Bütün canlılar yaptıklarından sorumlu mudur?
 - III. Allah insanlara doğru tercihler yapmalarında yardımcı olmuş mudur?
 - IV. İnsan sınırsız bir özgürlüğe mi sahiptir?
- Yukarıdaki sorulardan her bir doğru cevap 25 puan değerindedir.

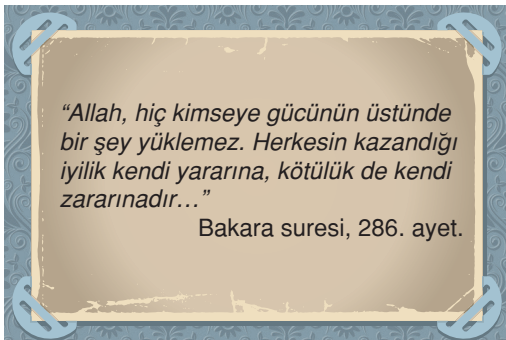
Buna göre 8. sınıf öğrencisi Yusuf yukarıdaki soruların tümüne "Evet" diyerek cevap verdiğine göre toplam kaç puan almıştır?

- A) 100
B) 75
C) 50
D) 25

5. (...) İnsan Allah'ın razı olduğu iyi davranışları karşılığı sevap, kötü davranışları karşılığı olarak günah kazanır.
(...) İnsana verilen tercih hakkı sorumluluk doğurur.
(...) Akı olmayan insanlar da Allah katında yaptıklarından sorumludur.
Yukarıda "insanın iradesi ve kader" konusuyla ilgili verilen bilgilerden doğru olanların yanına "D" yanlış olanların yanına ise "Y" işareti konulacaktır. **Buna göre doğru işaretleme sırasıyla aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?**

- A) D-D-Y
B) D-Y-Y
C) D-Y-D
D) Y-D-D

6.

Verilen ayette, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) İnsanın sınırsız güce sahip olduğu
B) İnsanın sorumluluğunun, gücüyle sınırlı olduğu
C) İnsanın gücünü aşan konulardan da sorumlu olduğu
D) Bütün canlıların, davranışlarından sorumlu olduğu

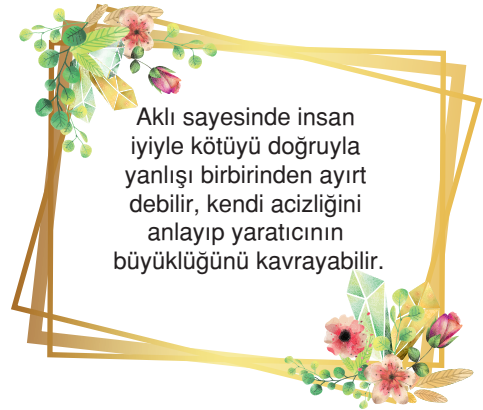
7. **Öğretmen:** "Hangi varlıklara Allah akıl ve irade verdiği için bunlar yaptıklarından sorumludur?"

Mehmet: ?

8/A sınıfı öğrencilerinden Mehmet, Öğretmenin sorduğu soruya aşağıdaki cevaplardan hangisini verirse doğru olur?

- A) Hayvanlar
B) Melekler
C) İnsanlar
D) Bitkiler

8.

Akıllı bir Müslümandan aşağıdaki tutumlardan hangisi beklenemez?

- A) Yerlerde ve göklerdeki sayısız örneklere bakarak bunların bir yaratıcı tarafından var edilmiş olmasını akıyla anlaması
B) Bu dünyaya niçin geldiğini araştırıp, Allah'a hakkıyla kulluk etmesi
C) Toplumda gördüğü her şeyi sorgulanmadan yapması
D) Allah'ın kendisinden ne istediğini bilmek için Kur'an'ı anlamaya çalışması

ÜNİTE 1 – ECEL VE ÖMÜR

ECEL VE ÖMÜR

Yeryüzündeki her canlı doğar, büyür, yaşar ve ölür. Bu Yüce Allah'ın canlılar için belirlediği değişmez kanunudur. Allah'ın yaratmış olduğu canlı ve cansız her varlığın bir sonu olduğunu Yüce Allah bir Kur'an ayetinde şöyle bildirir: "Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz."

(Ankebût suresi, 57. ayet)

İnsan, hayvan ve bitkiler meydana geldikten sonra belirli bir yaşam sürer, kendisine verilen hayat süresini tamamladıklarında dünyadan ayrılırlar. Ebedi ve ölümsüz olan sadece Yüce Allah'tır.

HATIRLAYALIM

Ecel, sözlük anlamı olarak vakit, tayin edilen zaman, bir müddetin sonu anlamına gelir. Dinî bir terim olarak; hayatın sona erdiği, ömrün bittiği zamandır.

Ömür ise, canlıların sahip olduğu doğumundan ölümüne kadar geçen yaşam süresidir.

"O (Allah) sizi bir çamurdan yaratan, sonra size bir ecel tayin edendir..."

(En'am suresi 2. ayet)

"Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır."

(Rahman suresi, 26. ayet)

"Allah'ın izni olmadan hiçbir kişi ölmez.(Ölüm) belirli bir süreye göre yazılmıştır."

(Â-i İmran suresi, 145. ayet)

"O hanginizin daha güzel iş ortaya koyacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı."

(Mülk suresi, 2. ayet)

Yüce Allah bu ayette de belirttiği gibi dünya hayatını insanların hangisinin daha güzel işler yapacağını görmek için yaratmıştır. Dünyada önemli olan çok uzun yaşamak değil, dünyada kendisine verilen ömür süresini Yüce Allah'ın istediği gibi en güzel bir şekilde değerlendirmektir. Kendisine verilen ömür süresini gereğince değerlendiremeyip ömrünü boş, faydasız ve günahlar içinde geçirenler ahirette büyük bir zarar içinde olacaklardır.

DİKKAT

Varlıkların sonlu olması yasa gereğince her insanın da ömrü bir gün son bulacaktır.

Birçok Kur'an-ı Kerim ayetinde de bildirildiği üzere insanın hayatı Yüce Allah'ın kendisine verdiği ömür süresi tamamlanıp eceli geldiğinde son bulacaktır. Ancak insan kendisi ne zaman öleceğini bilemez, ölüm aniden gelebilir. Yüce Allah insanın ölüme her an hazır olması için ölüm zamanını bildirmemiştir. İnsan hayatının güzel bir şekilde son bulması için sürekli güzel davranışlar sergilemelidir. Peygamber efendimiz de bir hadislerinde "Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz, nasıl ölerseniz öyle dirilirsiniz." diye buyurarak insanın hangi yolda yaşar hayatını hangi yerlerde geçirirse, o yolda öleceğini bildirmiştir.

**Nasıl Yaşarsanız
Öyle Ölürsünüz
Su Testisi
Su Yolunda Kırılır**

Ölüm yalnızca insan için söz konusu değildir. Yeryüzündeki canlıların kendisine verilen birer ömrü olduğu gibi evrende bulunan canlı ve cansız tüm varlıkların da bir sonu vardır. Bu konu bir Kur'an ayetinde şöyle bildirilir:

"...(Güneş ve Ay'dan) her biri, belirlenmiş bir süreye kadar hareketlerini sürdürürler..."

(Fâtır suresi 13. ayet)

Dünya hayatı kıyametle son bulacaktır. Kıyamet; dünya hayatının sona erip yeni bir hayatın başlamasıdır. Kıyametin vaktini belirleyen Yüce Allah'tır. Kur'an-ı Kerim'de ve peygamberimizin sünnetinde kıyametten bahsedilmiş fakat vakti bildirilmemiştir.

"Kıyametin ne zaman kopacağı hakkında bilgi, ancak Allah'ın katındadır..."

(Lokman suresi, 34. Ayet)

Bizler hayatımızın bir gün son bulacağı bilinciyle Yüce Allah'ın emir ve yasaklarına dikkat ederek yaşamalı, hem kendimiz hem de çevremizdeki insanlar için faydalı bir ömür sürmeliyiz.

Örnek 1

İnsan doğum, yaşam, ölüm ve tabiat olaylarındaki düzeni düşündüğü zaman, bunların bir rastlantı sonucu olmadığını anlar. Kendini güçsüz hissettiği anlarda bir Yüce Varlığa inanma ihtiyacını fark eder.

Bu açıklamalar ışığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan yaşamı ve doğada bir düzen vardır.
- B) Üstün bir güce inanma insanın doğası gereğidir.
- C) Evrenin yapısı yaratıcının varlığını gösterir.
- D) Ahlaklı yaşam, Allah inancının gereğidir.

OKS 2006

Çözüm

Soru metnine bakıldığında ahlaklı yaşam ile ilgili bir vurgunun söz konusu olmadığı görülecektir. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

Aşağıdaki ayetlerden hangisi ecel ve ömür konusuna örnek değildir?

- A) "(Ey Resulüm!) Muhakkak ki sen yüce bir ahlaka sahipsin."
(Kalem suresi, 4. ayet)
- B) "Yeryüzünde bulunan her canlı sonludur."
(Rahman suresi, 26. ayet)
- C) "Allah'ın izni olmadan hiç kimse ölmez..."
(Â-i İmran suresi, 145. ayet)
- D) "Her can ölümü tadacaktır..."
(Ankebut suresi, 57. ayet)

TEOG 2014

Çözüm

A seçeneğinde verilen ayet ecel ve ömür konusuna örnek teşkil etmez. Diğer seçeneklerdeki ayetler ecel ve ömür konusuyla ilgilidir. Buna göre doğru cevabımız A seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

Bir amaca ulaşmak için gerekli tüm tedbirleri aldıktan sonra Allah'a güvenip sonucu O'ndan beklemektir.

İnsan hayatının sona ereceği zaman sınırlıdır.

Kişinin aklı ile en az iki seçenekten birini tercih etme gücüdür.

Bu açıklamalarda kaderle ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisinin tanımı yapılmamıştır?

- A) Tevekkül
- B) İrade
- C) Ecel
- D) Kaza

TEOG 2016

Çözüm

Soruda Allah'a güvenip sonucu O'ndan beklemek derken tevekkülden, insan hayatının sona ereceği zaman derken, ecelden, insanın aklı ile tercih etme gücü derken iradeden söz edilmektedir. Fakat kazadan söz edilen bir ifade yoktur. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 4

Kader kavramını doğru anlamış bir kimseden aşağıdaki tutumlardan hangisi beklenmez?

- A) Dünya hayatının bir imtihan olduğu bilinciyle hareket etmesi
- B) Her insanın Allah tarafından yaratıldığını bilerek hiç kimseye ayırım yapmaması
- C) Yalnızlık, çaresizlik ve korku gibi duygularla baş edilemeyeceğine inanması
- D) Çaba ve emeğinin karşılıksız kalmayacağını farkında olması

TEOG 2015

Çözüm

Kader kavramını doğru anlamış bir kimseden bazı duygularla baş edilemeyeceğine inanması beklenmez. Aksine Yüce Allah'a güvenmesi, her türlü sıkıntıda O'na tevekkül etmesi beklenir. Buna göre yanıtımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 5

Yakınını kaybetmiş birisine, her hayatın bir sonu olduğunu anlatmak ve o kişinin üzüntüsünü hafifletmek için aşağıdaki ayetlerden hangisi hatırlatılmalıdır?

- A) "Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir."
(A'raf suresi, 199. ayet)
- B) "Her can ölümü tadacaktır. Sonunda bize (Allah'a) döndürülecektir."
(Ankebût suresi, 57. ayet)
- C) "... Hiç kimse başkasının günahını yüklenmez..."
(Zümer suresi, 7. ayet)
- D) "... Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi..."
(Al-i İmran suresi, 159. ayet)

TEOG 2015

Çözüm

Yakınını kaybetmiş birisinin üzüntüsünü hafifletmek için B seçeneğindeki ecel ve ömürle ilgili ayetin hatırlatılması uygundur. Buna göre doğru cevabımız B seçeneğidir.

Örnek 6

Metin'in kardeşi hastalanmıştı. Ona çevresindeki insanlar bazı önerilerde bulundular. "Ey Allah'ın kulları, tedavi olunuz; çünkü Allah yarattığı her hastalığın şifasını da yaratmıştır." **hadisine göre Metin, aşağıdaki tavsiyelerden hangisine uymalıdır?**

- A) Davut: "Kardeşini doktora götürüp tedavi ettirmelisin."
- B) Behiye: "Falcıya git. Kardeşinin kendi kendine iyileşip iyileşmeyeceğini ondan öğren."
- C) Cihan: "Ruh çağırma seanslarına götür, belki kardeşin iyileşir."
- D) Ayla: "Aşağı mahallede büyüyle uğraşan biri var. Ona götürürsen kardeşini iyileştirir."

SBS 2008

Çözüm

Hastalanan kişi doktora gidip Yüce Allah'a tevekkül etmelidir. Diğer seçeneklerdeki ifadeler zaten İslam inancıyla bağdaşmamaktadır. Buna göre doğru yanıtımız A seçeneğidir.

Örnek 7

"Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürülecektir."

(Ankebüt suresi, 57. ayet)

Aşağıdaki dizelerden hangisi bu ayetle ilişkilendirilemez?

- A) Biter, her şey biter; ses, şekil ve renk,
Kokular biter.
Kabir sualiyle kapanır kepenk,
Sorgular biter.
- B) İş bu söze Hak tanıktır,
Bu can bu gövdeye konuktur,
Bir gün ola, çıkan gide
Kafesten kuş uçmuş gibi
- C) Nerde ecdat nerde ata
Hakk'a karşı yapma hata
Tabut denen cansız ata
Binmemeye çaren mi var?
- D) Hak, şerleri hayreyler
Zannetme ki gayreyler
Arif onu seyreyler
Mevla görelim neyler
Neylerse güzel eyler

TEOG 2016

Çözüm

Ayet ecel ve ömür konusuyla ilgilidir, buna göre dizeler de bu konuyla ilgili olmalıdır. D seçeneğindeki diziler ecel ve ömür konusuyla ilgili değildir. Soruda hangi diziler bu ayetle ilişkilendirilemez denildiği için D seçeneği ecel ve ömür konusuyla ilişkilendirilemez. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) Ömür ne demektir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Ecel ne demektir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Canlılar gibi tüm evrenin de bir sonu var mıdır, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) İnsan intihar ettiğinde eceli gelmeden mi ölmüştür, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

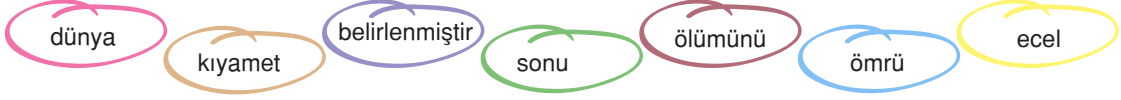
.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" işareti koyunuz.

	D	Y
Her canlının belirlenmiş bir ömrü vardır.	☐	☐
Herkes kendi ecelini belirleyebilir.	☐	☐
Her canlının sahip olduğu yaşam süresine ömür denilir.	☐	☐
Tüm varlıkların ecelinin olması Allah'ın yasa gereğidir.	☐	☐
Teknolojik gelişmelerle birlikte insan ecelini uzatabilir.	☐	☐
İnsanın düşünebilme yeteneğine ecel denir.	☐	☐
Varlıkların bir eceli olması Yüce Allah'ın evrene koyduğu yasa gereğidir.	☐	☐
Yüce Allah insanı dünya hayatında imtihan etmektedir.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

- a) Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.
 b) Dünya hayatının sona erip yeni bir hayatın başlamasına denir.
 c) Yaşam süresinin son bulmasına, ölüm vaktinedenir.
 d) Varlıkların sonlu olması gereğince her insanın dabir gün son bulacaktır.
 e) Eceli gelen kimsenin engellemesi veya geciktirmesi mümkün değildir.
 f) Sonsuz olan ahiretteki cennet hayatı, hayatında kazanılacaktır.
 g) Herkesin ömrü ve eceli Allah tarafından önceden
 h) Kur'an-ı Kerim'de canlıların olduğu gibi milletlerin ve uçsuz bucaksız olan kainatın da birolduğu anlatır.

4. Aşağıdaki soruların karşısına evet ise "✓" işareti, hayır ise "X" işareti koyunuz.

Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Yüce Allah mı bilir?
Ölüm zamanı gelen bir insan buna engel olabilir mi?
Kıyamette Güneş ve Ay'ın dışında her şey yok mu olacaktır?
Sonsuz olan ahiretteki cennet hayatı dünyada mı kazanılacaktır?
Ölüm bir yok oluş mudur?
Kıyamette sadece canlılar mı yok olacaktır?
Her varlığın bir eceli mi vardır?
Doğumdan ölüme kadar geçen süreye ecel mi denir?
Gelişen teknolojiyle birlikte insanlar ölüme çare bulabilir mi?
Herkesin ölüm vakti Yüce Allah tarafından önceden belirlenmiş midir?

1.

	KAVRAMLAR	AYETLER
I.	Ecel	"O (Allah) sizi bir çamurdan yaratan, sonra size bir ecel tayin edendir.." (En'am suresi 2. ayet)
II.	Sağlık	"İnananlar yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." (İbrahim suresi, 11. ayet)
III.	Ömür	"Allah'ın izni olmadan hiçbir kişi ölmez.(Ölüm) belirli bir süreye göre yazılmıştır." (Âl-i İmran suresi, 145. ayet)
IV.	İrade ve Sorumluluk	"Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur. Kim de doğruluktan sarsarsa kendi zararına sapmış olur. (İsrâ suresi, 15. Ayet)

Tablodaki kavramla ile eşleştirildikleri ayetlerden hangisi birbirleriyle ilişkilendirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

2. **Salih Öğretmen:** "Selim, ecel ne demektir?
Selim: ?

8/B sınıfı öğrencilerinden **Selim, Salih Bey'in sorduğu soruya aşağıdaki cevaplardan hangisini verirse doğru bir cevap vermiş olur?**

- A) Üzerime düşen çalışmaları yapıp sonra Allah'a güvenmektir.
B) İnsanın seçme serbestliğidir.
C) İnsanın ölüm zamanına denir.
D) İnsanın kendi iradesiyle verdiği kararların sonucuna katlanmasıdır.

3. ❁ İnsan için belirlenen ömrün sona ermesi.

★ Her canlının sahip olduğu yaşam süresi.

▲ Dünya hayatının sona erip yeni bir hayatın başlaması.

Sembollerle ifade edilen tanımların karşılığı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	❁	★	▲
A)	Ömür	Kıyamet	Ecel
B)	Ecel	Ömür	Ahret
C)	Ecel	Kıyamet	Ömür
D)	Kıyamet	Ecel	Ömür

4. Öğretmen 8/A sınıfında öğrencilerden "ecel ve ömür konusuyla" ile ilgili ayet söylemelerini istemiştir. Buna göre öğrenciler şu ayetleri söylemiştir:

Neslihan: "Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır." (Rahman suresi, 26. ayet)

Melisa: "Allah'ın izni olmadan hiçbir kişi ölmez. (Ölüm) belirli bir süreye göre yazılmıştır." (Âl-i İmran suresi, 145. ayet)

Mukaddes: "Her can ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz." (Ankebut suresi, 57. ayet)

Zehra: "Kararını verdiği zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah kendisine dayanıp güvenenleri sever." (Âl-i İmran suresi, 159. ayet)

Buna göre hangi öğrencinin söylediği ayet konuyla ilgili değildir?

- A) Neslihan B) Melisa
C) Mukaddes D) Zehra

5.

Ali ile Ayça'nın ifadeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yalnız Ali'nin ifadesi doğrudur.
- B) Her ikisinin ifadesi de doğrudur.
- C) Yalnız Ayça'nın ifadesi doğrudur.
- D) Her ikisinin ifadesi de yanlıştır.

6.

(...) Ecel kelimesi, sözlükte müddet, süre, belirlenen vaktin sonu gibi anlamlarla açıklanmıştır.
 (...) Evrende bulunan canlıların belli bir ömrü vardır. Yaşadığımız dünyanın da bir sonu vardır.
 (...) Kıyamette sadece canlılar yok olacaktır.

Yukarıdaki öncüllerde doğru yanlıştır sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) D-Y-D
- B) Y-Y-D
- C) D-D-Y
- D) Y-D-D

7. Bir yakını kaybeden birisine onu teselli etmek ve üzüntüsünü hafifletmek için aşağıdaki ayetlerden hangisi söylenebilir?

- A) "...O'nun katında her şey bir ölçü ile dir." (*Ra'd Suresi, 8. ayet*)
- B) "Biz suyu gökten (belirlediğimiz) bir ölçüye göre indiriyor, sonra da onu yeryüzünde tutuyoruz." (*Mü'minun suresi, 18. ayet*)
- C) "Allah'ın izni olmadan hiçbir kişi ölmez. (Ölüm) belirli bir süreye göre yazılmıştır." (*Âl-i İmran suresi, 145. ayet*)
- D) "Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift taratan odur. Geceyi ve gündüzün üzerine o örtüyor. Şüphesiz bütün bunlarda düşünen bir toplum için ibretler vardır." (*Ra'd suresi, 3. ayet*)

8.

Artık sur'a tek bir üfürüşle üfürüleceği, Yeryüzü ve dağlar yerinden oynatılıp kaldırılacağı, ardından tek bir çarpma ile birbirine çarpılıp parça parça olacağı zaman. İşte o gün, vakıa artık vuku bulmuştur.
 (*Hâkka suresi, 13-15. ayetler*)

Yukarıdaki ayetlerde anlatılan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyamet
- B) Sırat
- C) Mahşer
- D) Mizan

ÜNİTE 1 – RIZIK, SAĞLIK, HASTALIK

RIZIK, SAĞLIK, HASTALIK

Rızık; canlıların ihtiyaç duyduğu ve yararlandığı, Allah tarafından sağlanan yaşamak için gerekli her türlü nimetleri ifade eden geniş bir kavramdır. Yediğimiz, içtiğimiz şeyler rızık olduğu gibi sahip olduğumuz evimiz, çocuklarımız, soluduğumuz hava da rızıktır. Yüce Allah yeryüzünde bütün canlılara yetecek kadar rızık yaratmıştır. Kişi başkalarına muhtaç olmamak için elinden gelen çabayı göstermeli, rızıkını helal yollardan kazanmaya çalışmalıdır. Kazancını Yüce Allah'ın uygun görmediği yerlerde harcamamalı israftan kaçınmalıdır.

“Yeryüzündeki her canlının rızıkı Allah'a aittir.”

(Hud suresi, 6. ayet)

“Kimse, kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir...”

(Hadis)

Dinimiz çalışkanlığı övmekte, insanın, çalışmadan ve gayret etmeden isteklerine ulaşmasının mümkün olmadığını ifade etmektedir. Yüce Allah bir Kur'an ayetinde:

“... Yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan nasibinizi arayın...”

(Cum'a suresi, 10. ayet.)

buyurarak insanları çalışmaya teşvik etmiştir.

Yüce Allah'ın insanlara örnek olarak gönderdiği peygamberler dahi geçimlerini çalışarak kazanmışlardır. Bazısı çiftçilik, yaptığı gibi bazısı da terzilik, demircilik, ticaret gibi dünya işleriyle uğraşır rızıklarını temin etmişlerdir.

İslam dininde başkalarının ellerindekilere göz dikerek, onların hasretini çekerek hayat geçirmek, hep başkalarından bir şey beklemek uygun görülmemiştir. Yine dinimiz “rızık veren Allah'tır.” diyerek çaba ve gayret göstermeden başkalarından bir şey beklemeyi dilencilik yapmayı uygun görmemiştir. Peygamberimiz bu konuyu şöyle dile getirir: “Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması, dilenmesinden hayırlıdır...” Dinimizde kişinin kendi alın teriyle kazanması teşvik edilmiş, nimetlerin değerini bilip, nimeti verene şükredilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

ASLAN MI YOKSA KÖTÜRÜM TILKI Mİ OLMALI

Bir gün adamın biri avlanmak için ormana gider. Geceyi orada geçirmeye karar verir. Fakat yırtıcı hayvanlardan korktuğu için büyük bir ağaca çıkar. Ağaçta iken bir inilti duyar. Etrafına bakınır ve aşağıda kötürüm bir tilki görür. Adam:

– Acaba bu tilki ne yer ne içer?.. diye düşünürken uzaktan bir aslanın geldiğini görür. Aslanın ağzında bir ceylan vardır.

Aslan, ağacın dibine gelir. Ceylanı parçalar, bir güzel karnını doyurur ve çekilir gider. Aslan gidince kötürüm tilki sürüne sürüne ceylandan arta kalanları yemek üzere yaklaşır. O da, aslanın artıkları ile karnını doyurur.

Ağaçtaki adam başlar düşünmeye:

“Yaaa... der. Demek ki kötürüm bir hayvanın bile yiyeceğini Allah ayağına gönderiyor ve onu aç bırakmıyor. Öyle ise, ben niye böyle çalışıp yoruluyorum?!.. Bundan sonra ben de bir köşeye çekilip beklemeliyim...”

Bu düşünce ile adam, yol üzerindeki bir mağaraya girer, başlar beklemeye. Bir gün, iki gün, üç gün bekler. Fakat gelen giden olmaz. Kimse ona yiyecek, içecek bir şey getirmez. Sonunda adam açlıktan baygın düşer. Uyku ile uyanıklık arasında kendisine şöyle seslendiğini işitir:

–Kalk, be hey budala adam! Ne yatıp duruyorsun! Elin ayağın tutuyorken, bu miskinlik, bu tembellik niye?!.. Niçin kendini kötürüm ve sakat tilki yerine koyuyorsun? Git, aslan gibi ol, avlan. Hem kendin ye, hem de artanı ile başkaları geçinsin!..

Bu sözleri duyan adam, gerçeği anlar. Mağaradan çıkar. Çalışmak ve helal rızık kazanmak üzere köyünün yolunu tutar...

SAĞLIK VE HASTALIK

Hastalıklar; sağlıklı ve yeterli beslenmemek, temizliğe önem vermemek ve sağlıkla ilgili önlemlere yeterince uymamaktan kaynaklanır. Bu amaçla bedenimizi, giysilerimizi ve çevremizi temiz tutmamız gerekir. Örneğin Müddessir suresinin 4. ayetinde, “Giysilerini temiz tut.” buyrulmaktadır. Aynı uyarı yiyecek içecek konusunda da yapılmıştır. Konu ile ilgili bir ayette

“Yeryüzündeki şeylerin helal ve temiz olanlarından yiyin!..”

(Bakara suresi, 168. ayet)

buyrulmuştur.

Allah, her hastalığın çaresini yaratmıştır. İnsan, bu çareleri bulmak ve tedavi olmak zorundadır. Nitekim Allah’a ibadet edebilmek için de sağlıklı olmak gerekir. İnsan, başına gelen sıkıntılarda sabretmeli ve iyileşmek için çaba sarf etmelidir. Hastalıkları kadere bağlayarak hiçbir şey yapmamak doğru değildir. Doğru olan tedbir almak ve tedavi olmaktır. Her insanın belirlenmiş bir ömrü vardır. Bu, Allah’ın evrensel kanunudur ve bütün insanları kapsar. Ancak kişinin ömrü, yaşadığı çeşitli etkenlere bağlı olarak değişebilir.

Bu nedenle herkesin yaşam süresi aynı değildir.

YETERLİ VE
DENGELİ
BESLENME
SAĞLIĞIN
TEMELİDİR.

Örnek 1

Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği, İslam'ın "emek ve rızık" anlayışına ters düşer?

- A) Allah rızık yaratır, kul gayretiyle kazanır.
Alperen
- B) Çalışanın yardımcısı Allah'tır, yatarak bekleyen pişmandır.
Furkan
- C) Çalış! Durma, sebat et, tarladan ürünü hasat et.
Nur
- D) Çalış çabala nereye kadar, gelecektir rızkın ayağına kadar.
Mine

TEOG 2016

Çözüm

Yüce Allah çalışana yardım edecek ve onu rızıklandıracaktır. Rızık veren Allah'tır, insan rızıkını aramalı ve rızık için çalışmalıdır. Buna göre Mine'nin çalışsan da çalışmasan da rızık ayağına geliyor, o zaman çalışmana gerek yoktur anlayışı İslam'ın "emek ve rızık" anlayışıyla bağdaşmaz. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

Şam'da veba salgını olduğunu öğrenen Hz. Ömer şehre girmekten vazgeçer. Ebu Ubeyde: "Allah'ın kaderinden mi kaçıyor-sun?" diye sorar. Hz Ömer: "Evet, Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyorum." der. **Bu parçada verilmek istenen ana fikir aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Veba bulaşıcı bir hastalıktır.
B) Hastalıklar Allah'ın takdiridir.
C) Allah her şeyi bilir, görür ve iştir.
D) Tercih etmek de tebdir almak da kaderdi.

TEOG 2014

Çözüm

Bu parçada verilmek istenen; tebdir almanın da kader olduğudur. Yani tercih etmek de tebdir almak da kaderdir. Buna göre doğru cevabımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

Peygamberler bir meslek edinerek çalışmışlar, rızıklarını kazanmışlardır. Örneğin Hz. Davut demircilik, Hz. İsa marangozluk, Hz. Muhammed de ticaret yapmıştır.

Bu parçada verilmek istenen ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meslek farklılıklarının önemli olduğu
B) Rızıkın çalışarak elde edilmesi gerektiği
C) Allah'ın insanlara peygamber gönderdiği
D) Peygamberlerin diğer insanlardan farklı olduğu

TEOG 2014

Çözüm

Bu metinde verilmek istenen Allah'ın peygamberleri dahi rızıklarını çalışarak elde ettiğidir. Bunun için rızık çalışarak elde edilmesi gerekmektedir. Bu açıklamalara göre cevabımız B seçeneği olacaktır.

ÇIKMIŞ
SORULAR

Örnek 4

- "Yazın başı pişenin kışın aşı pişer." (Atasözü)
- "Kimse kendi emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir." (Hadis-i Şerif)
- "-----"

Mehmet Öğretmen anlattığı konu ile ilgili verdiği örneklere bir de ayet eklemek istemektedir.

Buna göre öğretmenin aşağıdaki ayetlerden hangisini seçmesi uygundur?

- "İnsan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur." (Necm suresi, 39. ayet)
- "İyilik ederseniz kendinize etmiş olursunuz, kötülük yaparsanız yine kendinize yapmış olursunuz..." (İsra suresi, 7. ayet)
- "Size verdiğimiz rızıkların iyi ve temizlerinden yiyin ve Allah'a şükredin." (Bakara suresi, 172. ayet)
- "Hiçbir alışverişin hiçbir dostluğun ve hiçbir şefaatin olmadığı kıyamet günü gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcayın..." (Bakara suresi, 254. ayet)

TEOG 2015

Çözüm

Soruda Mehmet Öğretmen'in anlattığı konu her çalışanın çalıştığı için karşılığını alacağıdır. Buna göre Mehmet Öğretmen bu anlattıklarına "İnsan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur." Ayetine seçmesi uygundur. Doğru cevap A seçeneğidir.

Örnek 5

Alimlerden biri, bir gün komşusunun sırt üstü yatarak "Allah'ım! Bana cenneti nasip et, bana şunu ver , bunu ver" diye dua ettiğini işitir. Alim kişi de komşusunun damına çıkarak gürültü yapar. Adam, ona "Damda ne arıyorsun?" diye sorar. Alim kişi, "Kaybettiğim devemi arıyorum." der. Adam şaşkınlık içerisinde, "Damda deve mi aranır?" deyince a da cevabı yapıştırdı. "Kuş tüyü yatakta sen cenneti arıyorsun da benim deveyi damda aramam mı sana tuhaf geliyor?"

Bu hikayede verilen mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

- Nimet için önce çaba harcanmalıdır.
- Dualar yalnızca Allah'a yapılmalıdır.
- Her konuda Allah'a güvenilmesi gerekir.
- Komşularımıza karşı sorumluluklarımız vardır.

TEOG 2015

Çözüm

Bu hikâyede verilmek istenen mesaj nimetler için emek harcanması gerektiğidir. Buna göre cevabımız A olmalıdır.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) “Kimse, kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir.” Bu hadis-i şerifi açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Hastalıklar tamamen irademiz dışında gerçekleşen bir kaderimiz midir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Rızık ne demektir, açıklayıp örnek veriniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) Hastalıkları tamamen kadere bağlayıp hiçbir şey yapmamak doğru mudur, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara “D” yanlış olanlara “Y” işareti koyunuz.

	D	Y
Dinimiz, insandan sağlığını korumak için gerekli tedbirleri almasını ister.	☐	☐
Derslerde başarıyı elde etmemiz düzenli çalışmamıza bağlıdır.	☐	☐
Allah rızığımızı verdiği göre çalışmamıza gerek yoktur.	☐	☐
Sağlığını korumak isteyen kişi öncelikle beslenmesine dikkat etmelidir.	☐	☐
Çalışmayıp, yapmamız gereken işler için sadece dua etmemiz yeterlidir.	☐	☐
İslam çalışmadan kazanmayı, üretmeden tüketmeyi hoş görmez.	☐	☐
Rızık Allah'ın tüm canlılara verdiği nimetlerdir.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

- a) İslam Dini, rızık Allah'tandır deyip, çaba ve gayret göstermeden başkalarından bir şey beklemeyi ve dilenmeyi uygun
- b) Peygamberler geçimlerini sağlamışlardır
- c) Dinimiz sağlığınıza özen göstermemizi; içki, sigara, uyuşturucu gibi sağlığa kötü alışkanlıklardan uzak durmamızı emreder.
- d) Canlıların ihtiyaç duyduğu ve yararlandığı, Allah tarafından sağlanan yaşamak için gerekli her türlü nimetlere..... denir.
- e) Kişi, rızıkını kazanmak için harcarsa Allah da onun bu çabasına göre rızıkını verir.
- f) Çalışıp üzerimize düşen yerine getirmeden dünya ve ahirette mutlu olmamız mümkün değildir.
- g) İnsan Allah'ın istediği yollardan rızıkını kazanmaya çalışmalıdır.

4. Aşağıdaki soruların karşısına evet ise “✓” işareti, hayır ise “X” işareti koyunuz.

Allah yarattığı her canlının rızıkını da yaratmış mıdır?
İnsan dünya ve ahirette başarı elde etmek için çalışmak zorunda mıdır?
Yüce Allah hastalıkların çaresini de yaratmış mıdır?
İnsan rızıkını elde etmek için sadece dua etmesi yeterli midir?
Peygamberler geçimlerini sağlamak için dünyalık bir işle uğraşmış mıdır?
Her canlıya verilen rızık aynı mıdır?
Rızık; insana verilen seçme yeteneği midir?
Hastalıklara karşı tedbir almak ve tedavi olmak doğru mudur?
Dinimizce dilencilik yapmak uygun görülmüş müdür?
Rızıkımı nasıl olsa Allah veriyor deyip çalışmamak doğru mudur?

1. Aşağıdaki öğretmen, öğrencilerden birinin sorusunu cevaplamıştır.

Buna göre, öğrencinin sormuş olduğu soru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emek ne demektir?
B) Rızık ne demektir?
C) İrade ne demektir?
D) Ecel ne demektir?

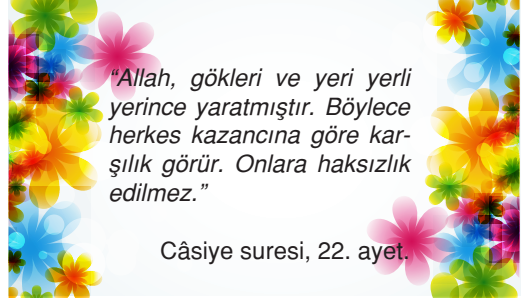
2.

"Allah size verdiği rızıkı kesirse, size rızık verebilecek olan kimdir?"
(Mülk suresi, 21. ayet)

Yukarıdaki ayetle ilgili olan hadis-i şerif aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "Güzel ahlâka sahip kişi, kendisiyle hoş geçilen ve başkalarıyla hoş geçinen insandır."
B) "Müslüman, insanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir."
C) "Her insan hata eder. Hata işleyenlerin en hayırlıları tövbe edenlerdir."
D) "Kimse, kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir."

3.

Verilen ayette, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Çalışmanın gereği
B) Adaletin tecelli edeceği
C) Üretimin önemi
D) İnsanın özgürlüğü ve sorumluluğu

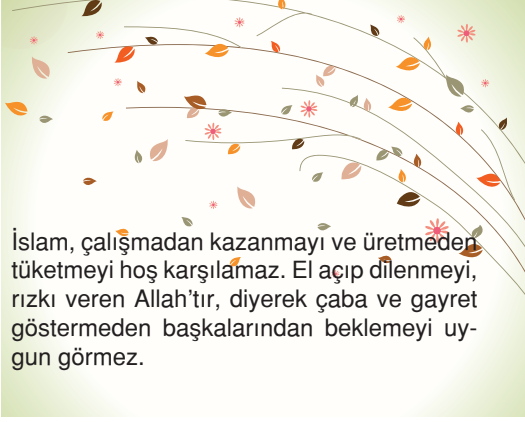
4. • Emeksiz yemek olmaz.
• Eşeğini sağlam kazığa bağla, sonra da Allah'a ismarla.
• Ağılda oğlak doğsa, ovada otu biter.

Verilen atasözleriyle seçeneklerdeki bunlarla ilgili olan kavramlar eşleştirilecektir.

Buna göre bu eşleştirmede hangi kavram açıkta kalır?

- A) Tevekkül
B) Sağlık
C) Rızık
D) Çalışma

5.

İslam, çalışmadan kazanmayı ve üretmeden tüketmeyi hoş karşılamaz. El açıp dîlenmeyi, rızkı veren Allah'tır, diyerek çaba ve gayret göstermeden başkalarından beklemeyi uygun görmez.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgür irade
B) Çalışmanın önemi
C) İnsan ve kaderi
D) Sağlığın önemi

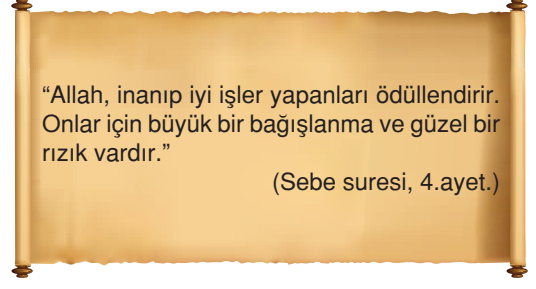
6. "Kimse, kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir."

(Hadis-i Şerif)

Bu hadisin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgür irade
B) Çalışmanın önemi
C) İnsan ve kaderi
D) Sağlığın önemi

7.

"Allah, inanıp iyi işler yapanları ödüllendirir. Onlar için büyük bir bağışlanma ve güzel bir rızık vardır."

(Sebe suresi, 4.ayet.)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisi vurgulanmamıştır?

- A) Yüce Allah'a inanıp iyi işler yapanların ödüllendirileceği
B) Adaletin tecelli edeceği
C) Yüce Allah'a inanmanın karşılıksız kalmayaacağı
D) Yüce Allah'ın sonsuz bir güce sahip olduğu

8. Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği, İslam'ın "emek ve rızık" anlayışına ters düşer?

- A) Salih: Allah rızıkımızı verdiği için çabalamamıza gerek yoktur.
B) Zeynep: Her insana Allah çalıştığı için karşılığı kadar verir.
C) Şeyma: İnsan Allah'ın istediği helal yollardan rızık kazanmaya çalışmalıdır.
D) Elifnur: Biz çalışmamıza bakalım rızıkımızı verecek olan Allah'tır.

ÜNİTE 1 – KADER İLE İLGİLİ KAVRAMLAR: TEVEKKÜL, BAŞARI, BAŞARISIZLIK

KADER İLE İLGİLİ KAVRAMLAR: TEVEKKÜL, BAŞARI, BAŞARISIZLIK

lifini kabul etmiş, Medine şehrinin etrafına hendek kazdırmıştır. Böylece Medine'ye düşmanın girmesine engel olunmuştur.

Bilimli bir Müslüman, gücü oranında elinden gelen tüm gayreti gösterdikten sonra sonucu ve başarıyı Allah'a bırakır. Her şeyin sahibi olan Allah'a dua ederek ona güvenir. Allah, kendisine inananları savunacağı ve hemen her konuda onlara yardım edeceğini söylemiştir. (Âl-i İmrân suresi, 160. ayet; Mâide suresi, 11. ayet; Enfâl suresi, 49, 61. ayet.)

Allah kendisine tevekkül edenlerin, önce üzerlerine düşen görevleri yapmalarını ister. Bir konuda hiç emek harcamadan beklenti içinde olmak doğru değildir. Bir adam Peygamberimize gelerek, "Hayvanımı bağlayarak mı yoksa serbest bırakarak mı Allah'a tevekkül ediyim?" diye sormuştu. Peygamberimiz ona, "Bağla ve tevekkül et!" diye buyurmuştur. (Tirmizi, Kıyamet, 60.)

Peygamberimiz, yaşadığı birçok olayda öncelikle tedbirini almış sonra Allah'a tevekkül etmiştir. Örneğin Hendek Savaşı'nda sahabeden Selman-ı Farisi'nin tek-

HATIRLAYALIM

Tevekkül Nedir?

Allah'a teslim olmak, güvenmek, dayanmak ve ona sığınmak demektir. Dinî bir terim olarak tevekkül, bir işi yaparken elinden gelen gayreti göstermekle birlikte kalben Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu ondan beklemek demektir.

Rızkımı Allah ne de olsa veriyor deyip çalışmamak doğru mudur?

İnsanın çalışmayı bırakıp tembellik ederek kendisinin yapması gereken işleri Allah'a havale etmesi, doğru bir tevekkül anlayışı değildir. Örneğin bir öğrenci dersine çalışmadan "Ben Allah'ın yardımına güveniyorum, Allah bana yardım eder." demesi yanlış bir düşüncedir. Çalışmadan, hiçbir çaba göstermeden başarılı olmayı beklemek tevekkül değildir.

Yolunda Bulunalım Yeter

Bir topal karınca, bacağını sürükleyerek gidiyormuş. Yolda çekirgeye rastlamış. Çekirge, topal karıncaya: "Nereye gidiyorsun?" diye sormuş. O da, "Hicaz'a gidiyorum." demiş. Hayrette kalan çekirge, tekrar sormuş:

"İyi ama, karınca kardeş, sen bu topal ayağınla kaç asırda varabilirsin Kâbe'ye?"

Karınca, sabır ve tevekkül içinde:

"Eh ne yapalım kardeş, Hicaz'a varamazsak da hiç olmazsa yolunda bulunuruz." diye cevap vermiş.

DİKKAT

İnsan olması istediği bir iş için elinden gelen gayreti gösterdikten sonra, bu işin sonucunun hakkında hayırlı olması için Yüce Allah'a dua etmeli ve O'na güvenmelidir.

Tevekkül ile ilgili Kur'an'dan ayetler:

"Kim Allah(ın yasaklarından) sakınırsa (Allah) ona bir (çıkış) yolu gösterir. Ve onu ummadığı yerden rızıklandırır. Kim Allah'a güvenirse Allah ona yeter."

(Talak suresi, 2-3. ayetler)

"Eğer mü'minler iseniz ancak Allah'a güvenin..."

(Maide suresi, 23. ayet)

"Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan."

(Furkan suresi, 58. ayet)

"Kararını verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah kendisine dayanıp güvenenleri sever."

(Âl-i İmran suresi, 159. Ayet)

BAŞARI VE BAŞARISIZLIK

İslam dinine göre başarı Allah'tandır, insan bir işte başarılı olmak için çalışır, emek harcar. Fakat o işin sonunda başarıya ulaşabilmesi, Yüce Allah'ın takdiriyle mümkündür. İnsan, iradesini doğru kullanıp güzel bir niyetle güzel işler yapmaya yönelirse Allah ona başarı verir.

İnsan bir işi için elinden gelen gerekli çabayı gösterip çalışmalıdır. Başarı çalışmadan kendiliğinden gelen bir şey değildir. Yüce Allah bir Kur'an-ı Kerim ayetinde şöyle buyurarak:

"İnsan için ancak çalıştığına karşılığı vardır."

(Necm suresi, 39. ayet)

insanın bir şey elde etmesini kendi çalışma ve gayretine bağlamıştır.

Bize düşen sorumluluklarımızı yerine getirmek çok çalışmak, sabretmek ve sonucun bizim için hayırlı olması için Yüce Allah'tan yardım istemektir. Bu husus bir peygamberin dilinden Kur'an-ı Kerimde şöyle dile getirilmiştir:

"... Ben sadece gücümün yettiği kadar ıslah etmek istiyorum. Fakat başarmam ancak Yüce Allah'ın yardımı ile. Yalnız O'na dayandım ve yalnız O'na döneceğim."

(Hud suresi, 88. ayet)

Hayatta istediklerimizi elde etmenin yolu, çaba göstermekten ve çok çalışmaktan geçer. Bir kimse hedeflerine ulaşmak ve bu yolda başarılı olmak için çalışmak zorundadır. Emek harcamadan istediklerimizi elde etmeyi istemek doğru bir tutum değildir. Örneğin bir öğrencinin başarılı olması için, derslerine düzenli olarak gitmesi, derslerini derste anlayarak dinlemesi, evde de tekrar edip, düzenli olarak ders çalışması gerekmektedir.

Örnek 1

Bir adam Hz. Muhammed'e gelerek şu soruyu yöneltti:

- Ey Allah'ın elçisi! Devemi bağlayarak mı yoksa serbest bırakarak mı Allah'a tevekkül edeyim?

Peygamberimiz de:

- Deveni bağlayarak tevekkül et, diye buyurdu.

Bu hadiseye göre, aşağıdakilerden hangisinin tevekkül ettiğini söylemesi anlamsızdır?

- A) Tedavi yollarına başvurmadan hastalığına şifa bekleyen hastanın
- B) Bol ürün elde etmek için tarlasının her türlü bakımını yapan çiftçinin
- C) Sınavda yüksek puan almak için çalışan öğrencinin
- D) Maçı kazanmak için gerekli antrenmanları yapan sporcunun

OKS 2008

Çözüm

Tevekkül; elimizden gelini yapmakla birlikte Yüce Allah'a güvenmek ve ondan yardım istemektir. Buna göre elden gelini yapmadan tevekkül ettiğini söylemek anlamsızdır. Bu açıklamalara göre cevabımız A seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

I. "Allah'a itaat edin. Peygambere de itaat edin.

Yüz çevirseniz bilin ki elçimize düşen apaçık bir duyurmadır." (Teğabun suresi, 12. ayet)

II. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Müminler yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." (Teğabun suresi, 13. ayet)

III. "Şüphesiz ki biz seni şahit, müjdecî ve uyarıcı olarak gönderdir." (Fetih suresi, 8. ayet)

Yukarıdaki ayetlerin hangisinde tevekkül-den bahsedilmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

TEOG 2014

Çözüm

Yalnız II. öncüldeki ayette "Yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." Derken tevekkülden bahsedilmektedir. Buna göre doğru cevabımız B olmalıdır.

Örnek 3

Hız. Ömer bir gün, her canlının rızkını Allah verdiği için çalışmayıp vaktilerini sadece ibadetle geçirdiklerini ve Allah'a tevekkül ettiklerini söyleyen bir toplulukla karşılaşır. Onlara der ki: "Sizler tevekkül eden değil, tembel insanlarsınız. Gerçek tevekkül eden kişi, tohumunu tarlayan eken ve ondan sonra Allah'a dayanıp güvenendir."

Hız. Ömer'in bu topluluğu eleştirmesinin sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbadetle meşgul olmaları
- B) Tarıma karşı ilgisiz kalmaları
- C) Rızkı Allah'ın yarattığına inanmaları
- D) Pasif bir tevekkül anlayışını benimsemeleri

TEOG 2015

Çözüm

Hız. Ömer'in bu topluluğu eleştirmesinin sebebi; çalışmayıp oturdukları yerden rızık beklemeleridir. Yani pasif bir tevekkül anlayışı benimsemişlerdir. Buna göre doğru yanıtımız D seçeneği olmalıdır.

Örnek 4

- Trafik kurallarına dikkat eden bir kimsenin yola çıkarken Allah'a sığınması
- Dürüst ve çalışkan bir esnafın maddi durumu kötüleşince Allah'a güvenerek isyan etmemesi
- Gereki tüm hazırlıkları yapan bir öğrencinin sınav öncesi başarı için dua etmesi

Bu durumların tamamı aşağıdaki kavramların hangisine örnek gösterilebilir?

- A) İrade
- B) Sorumluluk
- C) Tevekkül
- D) Sabır

TEOG 2016

Çözüm

Trafik kurallarına dikkat edip, Kaza beladan Allah'a sığınmak, elinden gelenleri yapıp sınavda başarılı olmak için Allah'a dua etmek gibi örnekler tevekkül kavramına örnek gösterilebilir, cevabımız C seçeneğidir.

ÇIKMIŞ
SORULAR

Örnek 5

İmkânlarını sonuna
kadar kullanır.

Fatih

Tembellik etmez
çalışıp çabalar.

Naz

"Kaderde ne varsa o olur."
deyip bekler.

Zeynep

Üzerine düşen
sorumlulukları
yerine getirir.

Burak

Bu öğrencilerden hangisi tevekkül kavramını yanlış anlamıştır?

- A) Fatih
B) Naz
C) Zeynep
D) Burak

TEOG 2014

Çözüm

Tevekkül eden üzerine düşen sorumlulukları yapar, imkânları sonuna kadar kullanır, tembellik etmez çalışıp, çabalar. Fakat kaderde ne varsa o olur deyip beklemek tevekkül kavramıyla bağdaşmaz. Buna göre doğru cevabımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 6

"Evladım! Kaderden yine kaderle kaçılır. Hastalık mı geldi tedavi olursun, başarısızlık mı çalışırsın, cahillik mi okursun. Elimden bir şey gelmez demekle Müslüman oturup kalamaz!" diye cevap verdi baaanesi Merve'ye.

Buna göre Merve, babaannesine aşağıdaki sorulardan hangisini yöneltmiş olamaz?

- A) Kader nasıl anlaşılmalıdır?
B) İnsan, davranışlarından niçin sorumludur?
C) Tevekkül anlayışımız nasıl olmalıdır?
D) İnsan iradesi, kader üzerinde etkili midir?

TEOG 2016

Çözüm

Soruda Merve babaannesine A,C,D seçeneklerindeki soruları sormuş olabilir. Fakat insan, davranışlarından niçin sorumludur? Sorucuna bir cevap yoktur. Buna göre cevabımız B olmalıdır.

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) Tevekkül ne demektir, örnek vererek açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Tevekkül ile tembellik arasındaki farklar nelerdir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Yanlış tevekkül anlayışına üç tane örnek vererek açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) Başarı ve başarısızlık kavramlarını açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" işareti koyunuz.

	D	Y
İslam dinine göre yalnızca Allah'a tevekkül edilir.	☐	☐
İnsan başarılı olmak istiyorsa çalışıp üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidir.	☐	☐
İnsan sadece dua ederek hedefine ulaşabilir.	☐	☐
Çalışmadan başarılı olmayı beklemek tevekkül anlayışıyla bağdaşmaz.	☐	☐
Allah'a tevekkül ettikten sonra çalışmasak da olur.	☐	☐
İnsan bir işi için elinden gelen gerekli çabayı gösterip çalışmalıdır.	☐	☐
İnsan çalıştıktan sonra Allah'a tevekkül etmese de tüm istediklerini elde eder.	☐	☐
Hayatta istediklerimizi elde etmenin yolu, çaba göstermekten ve çok çalışmaktan geçer.	☐	☐

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

- a) Başarı veya başarısızlık genel olarak kişinin emek harcamasına, göstermesine bağlıdır.
- b) Üzerimize düşeni yaptıktan sonra Allah'a sonucun bizim için hayırlı olması için O'na dua etmeliyiz.
- c) İslam dini insanlara çalışmalarını, amaçlarına ulaşmak için yapmalarını emreder.
- d) İnsan olmak için üzerine düşenleri yapmalı planlı ve çok çalışmalıdır.
- e)bir işi yaparken elinden gelen gayreti göstermekle birlikte kalben Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu ondan beklemektir.
- f) Gerekli sebepleri yerine getirmeden Ben Allah'a güveniyorum bana yardım edecektir demek değildir.
- g) Başarılı olmak için, Allah'ın yardımına güvenmeliyiz.

4. Aşağıdaki sorulan cevaplarının karşısına evet ise "✓" işareti, hayır ise "X" işareti koyunuz.

İnsanın doğumundan ölümüne kadar geçen süreye tevekkül mü denir?
İnsanın çalışmayı bırakıp tembellik ederek kendisinin yapması gereken işleri Allah'a havale etmesi, doğru bir tevekkül anlayışı mıdır?
Emek bir hedefe ulaşmak için gösterilen çabaya mı denir?
İnsan ömrünün son bulup ölüm zamanının gelmesine başarısızlık mı denir?
Kişinin çalışıp elinden gelen gayreti göstermeden, ben Allah'a çok güveniyorum O bana başarı verecektir demesi doğru bir tutum mudur?
Bir isteğimizin olması konusunda hiç emek harcamadan beklenti içinde olmak doğru mudur?
İnsanın başarılı veya başarısız olması kendi gayretine mi bağlıdır?
Yüce Allah kendisine tevekkül edenlerin, önce üzerlerine düşen görevleri yapmalarını mı istemektedir?
Tevekkül gerekeni yaptıktan sonra işin sonucunu Allah'a bırakmak mıdır?
Bir kişi hedeflerine ulaşmak ve başarılı olmak için çalışmak zorundadır mıdır?

1.

"Tedbir kuldân, takdir Allah'tandır."
sözû kaza ve kader ünitesindeki
kavramların hangisini açıklar?

Yusuf Öğretmen'in sorduğu soruya hangi öğrenci doğru cevap vermiştir?

A)

Emek

B)

Rızık

C)

Tevekkül

D)

Kader

2.

"...Eğer müminler iseniz ancak Allah'a güvenin."

(Mâide suresi, 23. ayet.)

Bu ayetle aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Güvenip sığınacağımız varlığın ölümsüz olduğu
- B) Tevekkül edip Allah'a inanmanın mümin olmanın gereklerinden sayıldığı
- C) Allah'ın bağışlayıcı olduğu
- D) Allah'a inanmanın başarılı olmak için yeterli olduğu

3.

"Çalış!" dedikçe dinimiz, çalışmadın, durdun,
Onun hesabına birçok hurafe uydurdun!
Sonunda bir de "tevekkül" sokuşturup araya,
Zavallı dini çevirdin maskaraya!
Mehmet Âkif Ersoy
Safahat, s. 240.

Şairin bu dizelerinde;

- ▲ Taassup,
- Cahillik,
- Hoşgörü,
- ✿ Tembellik

kavramlarından hangisini kınadığı söylenmez?

- A) ▲
- B) ●
- C) ■
- D) ✿

4.

"Deveni iyi bağla da öyle tevekkül et."
Hz. Muhammed

Bu hadisten aşağıdakilerin hangisine ulaşılabılır?

- A) Çalışsak da başarılı oluruz.
- B) Bir işin olması için sadece dua etmemiz yeterli olur.
- C) Bir işin olması için önce üzerimize düşen çalışmaları yapmalı sonra Allah'a güvenmeliyiz.
- D) Sadece çalışarak başarılı olabiliriz.

5. 1 Bir çiftçinin tarlaya tohum attıktan sonra gerekli bakımları yapması
- 2 Bir öğrencinin yazılıya çalışmadan Allah'tan yardım dilemesi
- 3 Bir hastanın doktora gittikten sonra Allah'tan şifa dilemesi
- 4 Bir avukatın dava için gerekli çalışmaları yaptıktan sonra davayı kazanmak için Allah'a dua etmesi

Numaralandırılarak verilenlerin hangisinde tevekkül yapılmamıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. **Kerem:** Çalışsam da ben Allah'a çok güveniyorum başarılı olacağım.

Sadullah: ?

Kerem'in tevekkül anlayışının düzeltilmesi için, Sadullah ona hangi ayetle cevap vermesi gerekir?

- A) Biz her şeyi bir ölçüye (bir düzene, plana göre) yarattık. (Kamer suresi, 49. ayet)
- B) "Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur. Kim de doğruluktan saparsa kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkar başkasının günah yükünü üstlenemez..." (İsrâ suresi, 15. ayet)
- C) Güneş ve ay bir hesaba göre (harekete etmekte)dir. Yıldızlar ve ağaçlar (Allah'a) secde ederler. (Allah'ın koyduğu ölçüye göre hareket ederler) Göğü Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) O koydu. Sakın dengeyi bozmayın. (Rahman suresi, 5-8. ayetler)
- D) "İnsan için ancak çalıştığı için karşılığı vardır." (Necm suresi, 39. ayet)

7. Tevekkülünü yerine getiren bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A)

Sorumluluklarını yerine getirmiştir.

B)

Çevreye duyarlı davranmıştır.

C)

Allah'ın evrende koyduğu düzeni tefekkür etmiştir.

D)

İbadetlerini ihlasla yerine getirmiştir.

8. "Kararını verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah kendisine dayanıp güvenenleri sever."

(Â-i İmran suresi, 159. ayet)

"Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör."

(İnsân suresi, 3. ayet)

Yukarıdaki ayetlerin konusu sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevekkül – Ömür
B) Tevekkül – Başarı
C) Tevekkül – Sağlık
D) Tevekkül – Özgür irade

ÜNİTE 1 – BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (A.S.) - AYETE'L KÜRSİ

BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (A.S.)

Hz. Musa İsrâiloğullarına gönderilen, kendisine ilahi kitap olan Tevrat'ın verildiği peygamberdir. Allahü teâlâ ile konuştuğu için, "Kelimullah" denilmiştir. Yâkub Peygamberin soyundandır. Hârûn aleyhisselâmin kardeşidir. Hz. Yûsuf'tan sonra, Mısır'da, İsrâiloğulları iyice artıp çoğaldı. Bunlar Hz. Yâkûb ve Hz. Yûsuf'un bildirdikleri dine inanıyorlar ve emirlerini yerine getiriyorlardı. Mısır'ın eski yerlisi Kıbtî kavmiye yıldızlara ve putlara taparlardı ve İsrâiloğullarına hakâret gözûyle bakar, başlarında bulunan firavunlar onları esir gibi ağır işlerde kullanırlardı. İsrailoğulları, Kıbtî

kavminin kötü muâmelelerinden ve firavunların ağır tekliflerinden usanmışlardı. Bu bakımdan dedelerinin eski yurtları olan Kenân diyârına gitmek istiyorlardı. Fakat firavunlar onların Mısır'dan çıkmasına izin vermeyip, onları ağır koşullarda çalıştırıyorlardı. Firavunlar Allah'ı inkâr edip, ilâhlık dâvâsında bulunuyorlardı. Bu zamanda falcılık, sihirbâzlık meslek hâline getirilmiş ve ülkenin her tarafında kâhinler, sihirbâzlar türemişti. Bu sırada Mısır halkının başında bulunan Firavun bir gece gördüğü rüyasını yorumlayan kâhinler, İsrâiloğullarından bir erkek çocuk dünyâya gelecek, senin saltanatını yıkacak ve sen helâk olacaksın, dediler. Bunun üzerine Firavun on iki kabile hâlinde olan ve her bir kabilenin başında bir idârecisi bulunan İsrâiloğullarının birleşmesinden de iyice endişelendi. İsrâiloğullarından doğacak erkek çocukların öldürülmeleri için kânun çıkardı. Bu hâdiseye karşısında İsrâiloğullarının sıkıntıları iyice arttı. Firavun'un emrine karşı gelenler topluca öldürülmeye başlandı. Bu sırada doğan Mûsâ aleyhisselâmin annesi onun da öldürülmesinden korkmuş ve çok endişelenmişti. Mûsâ aleyhisselâmin annesi onu bir sandığın içine koyup Nil Nehri'ne bıraktı. Nehir üzerinde akıp giderken akıntı onu Firavun'un sarayına doğru sürükledi. Firavun'un hanımı Âsiye, sandığı görerek alıp saraya götürdü. Sandığı açıp içinde nûr topu gibi bir çocuk görünce onu çok sevip; "Aman bunu öldürmeyiniz. Belki büyür de işimize yarar, yâhut onu oğul ediniriz." dedi ve böylece Hz. Musa, Firavun'un sarayında büyüdü.

Hz. Musa, daha sonra başına gelen bir olaydan dolayı Firavun'un kötülüğünden çekinip, Mısır'dan ayrılarak Medyen'e gitti. Orada peygamber olan Şuayb aleyhisselâmla buluşup, on sene Medyen'de kaldı ve Şuayb aleyhisselâmin kızıyla evlendi. Daha sonra Mısır'a gitmek üzere Medyen'den ayrıldı. Tur Dağına geldiği sırada mekânsız olarak Yüce Allah ile konuştu. Kendisine ve kardeşi Hârûn aleyhisselâma peygamberlik verildi. Elindeki asânın yılan olması mücizesi ve eline koynuna sokup çıkarınca bembeyaz olup, ışık yayması mücizeleri verildi. Sonra da Kur'ân-ı kerim'de meâlen şöyle vahyedildiği bildirilmektedir: "Bu iki mücize Firavun ve adamlarına karşı Rabbinin iki delilidir. Doğrusu onlar yoldan çıkmış bir milledir. Firavun'a git, doğrusu o azmıştır." (Kasas suresi, 32-33. ayetler) Hz. Mûsâ Mısır'a varıp, kardeşi Hârûn aleyhisselâm ile görüşüp, durumu anlattı. Firavun'a gidip onu dine dâvet ettiler. İsrâiloğullarını serbest bırakmasını istediler. Firavun ilâhlık dâvâsında bulunarak kabûl etmedi. Bunu üzerine Mûsâ aleyhisselâm elindeki asâsını yere bıraktı. Kocaman bir ejderhâ olup, hareket etmeye başladı. Elini koynuna sokup çıkardı eli bembeyaz göründü. Bu mücize karşısında şaşırıp kalan Firavun, durumu vezirlerine anlattınca, o sihirbâzdır dediler. Hz. Mûsâ; "Size gelen gerçeğe dil mi uzatıyorsunuz. Bu, sihir değildir. Bu, her şeyin yaratıcısı olan Yüce Allah'ın verdiği bir mücisesidir." diyerek onları Allah'a iman etmeye davet etti. Firavun ve adamları Hz. Musa'nın sözlerini dinlemediler. Gösterdiği mücizelere inanmayıp, sihirdir diye isrâr ettiler. Firavun; "Ey Mûsâ! Sihirbâzlığın ile bizi yurdumuzdan çıkarmaya mı geldin? Biz de sana sihir göstereceğiz" diyerek ülkesindeki bütün sihirbâzları topladı. Mûsâ aleyhisselâm Yüce Allah'a duâ ederek, sihirbazlarla karşılaşmayı kabûl etti. Mısır halkı önünde sihirbazlarla karşı karşıya geldiler. Sihirbazlar ellerindeki ip ve sopaları yere attılar, göz boyacılık ile bir takım yılanlar geziyor gibi gösterdiler. Bu sırada Mûsâ aleyhisselâm elindeki asâsını yere bırakıverdi. Mücize olarak dehşetli ve çevik bir ejderhâ olup, sihirbazların yere attıkları ve yılan gibi gösterdikleri şeyleri yuttu. Bunu gören